

15.11.2017

Eduskunnan sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

Asia: HE 114/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi toisen kotimaisen kielen kokeilusta perusopetuksessa

<https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+114/2017>

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry (myöhemmin Arene) kiittää kuulemispyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kokeilulaki, jolla mahdollistettaisiin alueelliset kokeilut kielivalikoiman laajentamiseksi ilman velvoittavaa toisen kansalliskielen opiskelua.

Esityksen lähtökohdat ovat selkeät ja perustellut. Kielivalikoiman ja tätä kautta myös kielitaidon laajentaminen jo perusopetuksessa on hyvä tavoite, jota Arene kannattaa. Kokeilua suunniteltaessa ja toteutettaessa on kuitenkin huomioitava, että toisen kotimaisen kielen opiskelulle on alueellisia ja historiallisia syitä. Näiden syiden olemassaolo tulee mahdollisessa kokeilussa tunnistaa ja tunnustaa. Kokeilun tulee rakentua monimuotoisuuden sekä oppilaiden tasa-arvoisen kohtelun turvaamiselle.

Arene pitää keskeisenä, että esitys perustuu oppilaan vapaaehtoisuudelle ja valinnanvapaudelle. Oppilaalla sekä tämän huoltajalla tulee olla kyseenalaistamaton päätösvalta perusopetuksessa olevan oppilaan oppiainevalintoihin. On lisäksi tärkeää, että kokeiluun osallistuvat koulut turvaavat kokeilun ulkopuolelle jääville oppilailleen mahdollisuuden toisen kotimaisen kielen täysimääräiseen opiskeluun.

Esityksessä kuvatut, kokeilun yhteydessä toteutettavat selvitykset ja seurannat tukevat kokeilun myöhempää arviointia. Arene pitääkin määräaikaaisuuden asettamista kokeilulle perusteltuna. Laajemman yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta olisi tärkeää selvittää myös sitä, miten kokeilun kaltainen tilanne pysyvänä asiantilana vaikuttaisi tulevaisuudessa esimerkiksi molemmilla kotimaisilla kielillä toteutuvien viranomaispalveluiden saatavuuteen.

On tärkeää, että oppilaiden huoltajille avataan riittävän selvästi, minkälaisia vaatimuksia toisen kotimaisen kielen hallinnasta on laissa säädetty erilaisten tehtävien osalta. Ohjeistuksella tulee turvata, että oppilaiden huoltajat tuntevat esimerkiksi pätevyysvaatimukset eri julkisiin virkoihin. Oppilaiden tasa-arvoinen ja tasapuolinen kohtelu tulee varmistaa myös tilanteessa, jossa oppilas haluaa jatkaa kokeilua toisella asteella. Tällöin on lisäksi olennaista selvittää, voiko henkilö, joka on saanut vapautuksen toisen kotimaisen kielen opiskelusta kuitenkin suorittaa ko. oppiaineen ylioppilaskirjoituskokeen.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Tapio Varmola
puheenjohtaja

Riitta Rissanen
toiminnanjohtaja